

кроком до створення інноваційної та ефективної освіти, яка готує учнів до викликів та можливостей сучасного світу.

Література:

1. Голубчак К. Т., Костюк У. З. Інфографіка як основний інструмент візуальної комунікації в освітньому середовищі закладів вищої освіти. *Молодий вчений*. 2019 № 6(70). С. 296–299. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-6-70-57>

2. Інфографіка. Вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Інфографіка>

3. Чабайовська М. І., Шароварко С. М. Українська мова та читання. Зошит з розвитку мовлення для 3 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2020. 64 с.

4. Яніцька Л. В., Токменко І. І. і Постернак Н. О. Інфографіка як засіб розвитку критичного мислення здобувачів освіти закладів медичної освіти. *Академічні візії*. 2023 № 20. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8068356>

5. Graphic Organizers: A Review of Scientifically Based Research / Inspiration Software. URL: <http://www.inspiration.com/sites/default/files/documents/Detailed-Summary.pdf>. – 16.11.2024

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-512-9-33>

SPECIFIC FEATURES OF THE FORMATION OF PROFESSIONAL SPEECH OF MEDICAL STUDENTS

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦИФІКИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Holovnova O. V.

*teacher of the highest category,
teacher-methodist
teacher of the basics of psychology
Kryvyi Rih Professional Medical
College
Kryvyi Rih, Ukraine*

Головнюва О. В.

*викладач вищої категорії, викладач-методист
викладач основ психології
Криворізький фаховий медичний
коледж
м. Кривий Ріг, Україна*

Професійне мовлення є важливою складовою підготовки медичних фахівців. Для студентів-медиків опанування професійного мовлення є не лише вимогою до їхньої кваліфікації, а й інструментом, який

допомагає встановлювати довірливі стосунки з пацієнтами, ефективно взаємодіяти з колегами та вести чітку медичну документацію. Формування цих навичок має свої особливості, які враховують специфіку медичної практики, складність медичної термінології та етичні аспекти комунікації.

Науковці по-різному підходять до вирішення даної проблеми, пропонуючи систему різноманітних завдань, педагогічні технології, розробляючи лінгвістичні напрямки формування мовленнєво-професійної культури студентів навчальних закладів. Проте не завжди у науковому дослідженні розглядають та звертають увагу на специфіку формування професійного мовлення.

Проблему формування професійного мовлення студентів-медиків досліджували як українські, так і зарубіжні вчені. Їхні роботи зосереджені на міждисциплінарному підході, який поєднує медичну термінологію, педагогіку, лінгвістику та психологію.

На думку В. Момота, високий рівень культури професійного мовлення забезпечується комплексом умінь, найголовніші серед яких такі: *організаторські* – вміння організувати процес спілкування, спираючись на знання ситуації, мотиву й мети спілкування, на правильне розуміння партнера, встановлення контакту; вміння викликати й підтримувати інтерес до процесу спілкування, поступово розв'язуючи одне за одним поставлені завдання; *інформативні* – уміння викласти інформацію за темою спілкування в монологічній або діалогічній формі, узгоджуючи інформативну насиченість повідомлення доступним для адресата лексичним матеріалом, синтаксичними конструкціями, інтонаційним оформленням; *перцептивні* – уміння словом і ділом впливати на партнерів, переконувати їх, схилити до свого погляду; *контрольно-стимульовальні* – вміння оцінювати діяльність співрозмовника на кожному етапі спілкування у такій формі, яка сприяє прагненню до подальшого спілкування, а також уміння самооцінки, аналізу власної мовленнєвої діяльності. Ці вміння, як підкреслює дослідник, взаємодіють в акті спілкування, забезпечуючи здатність спеціаліста до ділового спілкування [2].

Варто зауважити, що професійне мовлення медичних працівників повинно відповідати нормам сучасної української літературної мови. Мова з багатьма її функціями (комунікативною, номінативною, культуроносною, мислетворчою та ін.) забезпечує належний рівень грамотності носіїв певної професії, формує їхнє вміння спілкуватися в усіх сферах комунікації – у ділових відносинах, у науці, освіті, культурі, економіці тощо.

Серед особливостей формування професійного мовлення у студентів-медиків можна виділити:

1. *Володіння медичною термінологією*, яка є однією з центральних компонентів засвоєння великого обсягу медичної термінології.

2. *Поєднання вербальної та невербальної комунікації*, включає не лише слова, а й невербальні елементи, які впливають на сприйняття інформації.

3. *Дотримання професійної етики*, включає у себе збереження конфіденційності під час обговорення діагнозу чи лікування; уникнення дискримінаційних або некоректних висловлювань; прояв поваги до пацієнта, незалежно від його стану чи соціального статусу.

4. *Здатність до емоційного регулювання*, адже медичні працівники часто мають справу зі стресовими ситуаціями, що впливає на стиль їхнього мовлення. Тому студенти повинні навчитися контролювати свої емоції, щоб уникати проявів агресії чи роздратування; використовувати слова підтримки, щоб допомогти пацієнтам впоратися зі страхом або тривогою.

5. *Розвиток міжкультурної комунікації*, передбачає взаємодію з пацієнтами різних національностей і культур.

Також до специфіки формування професійного мовлення можна віднести такі методи:

1. *Навчальні дисципліни*: інтеграція спеціалізованих мовних курсів (медична термінологія, латинська мова); вивчення професійного спілкування державною мовою.

2. *Практичні заняття* на яких можуть бути застосовані рольові ігри та симуляції, що допоможуть студентам відпрацювати навички пояснення діагнозу або процедур; вести діалог із пацієнтами в умовах, наближених до реальних.

3. *Використання симуляційних технологій*: практикувати професійне мовлення під час взаємодії з «віртуальними» пацієнтами; отримувати зворотний зв'язок від викладачів щодо якості спілкування.

4. *Тренінги з розвитку комунікативних навичок*, які включають розвиток емпатії та техніки активного слухання; роботу з відкритими запитаннями для отримання більш детальної інформації від пацієнта.

5. *Аналіз відео- та аудіоматеріалів*: записи консультацій або лікарських рекомендацій допомагають студентам аналізувати власні помилки та вивчати моделі ефективного мовлення.

6. *Використання міждисциплінарного підходу*, який поєднує у собі заняття із фахових дисциплін, мовної підготовки та психології, що дозволяє студентам усвідомити важливість комунікації для професійної діяльності.

Також ключову роль у формуванні професійного мовлення відіграє викладач, який є наставником, дає приклад професійного спілкування,

допомагає студентам аналізувати їхні помилки, формує розуміння важливості мовлення як інструменту роботи медичного працівника.

Під час формування професійного мовлення можна відмітити певні проблеми, а саме:

1. *Страх перед помилками*: багато студентів соромляться говорити через страх допустити помилку, особливо під час використання термінології.

2. *Брак часу на відпрацювання навичок*: через великий обсяг теоретичного матеріалу практиці мовлення іноді приділяється недостатньо уваги.

3. *Нестача реальної практики*: студенти часто не мають можливості взаємодіяти з реальними пацієнтами до початку клінічної практики.

Отже, формування професійного мовлення студентів-медиків – це багатогранний процес, який вимагає систематичного підходу, інтеграції різних дисциплін та використання сучасних методик навчання. Високий рівень володіння мовленням забезпечує якісну взаємодію з пацієнтами та колегами, сприяє підвищенню довіри до медичної професії та допомагає ефективніше виконувати професійні обов'язки.

Література:

1. Кахно І. Культура професійного мовлення у фаховій підготовці майбутнього лікаря. URL: <https://allbest.ru/o-2c0b65625b3ac69a5d43a88421216d27-3.html> (дата звернення 31.10.2024).

2. Кульчицький В. Сутність і структура сформованості професійного мовлення студентів-медичних сестер у процесі фахової підготовки. *Медсестринство*. 2021. № 3. С. 4–7. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/nursing/article/view/12640> (дата звернення 28.10.2024)

3. Мікаєлян В. Формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів медичного університету як запорука успішної медичної практики. URL: <https://dspace.vnmu.edu.ua/handle/123456789/4195> (дата звернення 09.12.2024).